

СИНТЕЛЕКТИЧНА ПАРАДИГМА НООСФЕРНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Є. І. Ходаківський,
доктор економічних наук, професор,
академік УАЕН,
заслужений діяч науки та техніки України,
М. Ф. Плотнікова,
кандидат економічних наук, доцент,
marianma@yandex.ru,
В. В. Вольська,
кандидат економічних наук, доцент,
Житомирський національний агроекологічний університет

Синтелектика як домінуючий напрямок сучасної фізичної економіки в теорії ноосферного розвитку, ґрунтуючись на знаннях тонкого невидимого світу та їх перетворенні в астральну енергію, вибудовує оптимістичне майбутнє людства, в основі конструкції якого є формування Провидіння як взаємодії Розуму з Гуманізмом. Академік В. І. Вернадський в 1944 р. в роботі «Декілька слів про ноосферу» визначав, що «Могутність людини» пов'язана не з людиною, а з її мозком, з її розумом і сформованою цим розумом, її працею». В сучасному світі, його глобалізації та визначенні перспектив в теоретичному мисленні відбувається зміна парадигм механізмів пізнання від механістично-діалектичного спрямування до синергетико-системного аналізу та теорії синтелектики і безмірності сили інтелектуальної енергії.

Ключові слова: синергетика, системний аналіз, синтелектика, ноосферне мислення, розвиток.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень. Вітчизняна наукова думка характерна

позиціями фізичної економіки, що започаткована С. Подолинським, розвинута В. Вернадським, а в наш час активізована М. Руденком, головою нині діючого наукового товариства ім. С. Подолинського, професором В. Шевчуком. А зовсім недавно (2016 р.) з'явилася в світ публікація Ю. М. Канигіна та В. І. Кушерця «Фізична економія (енергія історичного прогресу)», в якій автори повідомляють, що фізична економіка як наука набирає все більше обертів в різних країнах світу. Особливою є її роль у становленні України як потужної аграрної держави. На ідеях фізичної економії необхідно будувати в нинішніх умовах співробітництва Заходу зі Сходом (включаючи Китай), спираючись на проблеми системної кризи.

Будь-яка нова теорія потребує еволюційної модернізації. В світовій цивілізації з'явилися нові напрямки щодо використання безвичерпної ментальної енергетики з точки зору спільності науки та релігії. Ключовим напрямом такої діяльності є земне й позаземне життя нашого генетичного українця Кароля Войтили, його Святості – понтифіка Іоана Павла II, який правив найбільшою в світі Християнською церквою впродовж 26 років, поєднуючи Науку і Релігію. Про це яскраво свідчить його наукові регалії як доктора наук і професора з етики та найвищий релігійний сан і публікації в кінці ХХ ст. енциклік «Сіяння Правди» і «Все про людську працю». Зовсім недавно (2004 – 2012 рр.) з'явилися в світ нові відкриття М. Руденка про наявність Духоматерії та дослідження в галузі природи торсіонних полів Е. Мулдашева та І. Грабара.

Мета та методика дослідження. За мету дослідження поставлено систематизацію інформаційного матеріалу у галузі подальшого розвитку цивілізаційних процесів на основі ноосферних знань та побудови концепції парадигми синтелектики.

Методика дослідження побудована на базі структурно-логічного конструювання, системних досліджень, синергетичного аналізу та основних принципів синтелектики, що розглядається як макроскопічна теорія творчості, вивчає міжособистісні інтелектуальні зв'язки та механізм формування колективного знання.

Результати досліджень. Геній найвидатніших фізіократів світу В. Вернадського та М. Руденка визріває в ХХІ ст. через становлення інтелектуальної економіки (ноосферної економіки), що поєднує інформаційну економіку, економіку знань при базовій основі активізації інтелектуальної сфери. З точки зору синергетичної методології (табл. 1) в контексті фізіократичного вчення пізнання економічних і соціальних явищ, джерелом створення додаткової та нової вартості є теперішня чи минула (уречевлена в новаціях) інтелектуальна праця, на відміну від механістичної теорії формування додаткової вартості за рахунок додатково витраченого робочого часу. І скільки б ми не вкладали додаткової праці на власній присадибній ділянці у вирощення врожаю картоплі, використовуючи насіння і матеріал пізніх репродукцій, додаткового результату високої врожайності не отримаємо. А новий сорт, в якому акумульована праця селекціонера, при тих же затратах фізичної праці призведе до крайньо збільшеного результату. Нагадаємо, що на зламі епох в еволюції наукового світогляду сталися корінні і незворотні зміни: людство відмовилося від механістичного сприйняття картини світу та механістичної діалектики як ключового методу пізнання, що розглядає досліджуваний об'єкт як стан закритої системи, ознакою якої є стійка рівновага, яка визначає генеральну ціль керування будь-якою системою. Навіть в той час В. Вернадський вважав «червоним чванством»

механістичну діалектику.

Таблиця 1

Системні дослідження, синергетика, синтелектика

Ознака	Наука		
	Системні дослідження	Синергетика	Синтелектика
Об'єкт дослідження	Акцент робиться на стабільності систем, їх морфологічному або функціональному описі	Увага акцентується на процесах росту, розвитку та занепаду систем	Розглядається як макроскопічна теорія творчості, що вивчає міжособистісні інтелектуальні зв'язки та механізми вироблення колективного знання
Концептуальні положення	Увага приділяється впорядкованості, рівновазі	Хаос відіграє важливу роль у процесах руху системи, при чому не лише деструктивну	Становить теоретичний базис формування соціумів як інфодинамічних машин
Функціональне призначення	Вивчають процеси організації систем	Досліджує процеси самоорганізації систем	Фундаментальна категорія інформатики і системного аналізу
Точки бифуркації	Частіше всього, зупиняючись на стадії аналізу структури системи, абстрагуються від кооперативних процесів	Підкреслює кооперативність процесів, які лежать в основі самоорганізації та розвитку системи	Наука пор складні системи, що самоорганізуються, розглянуті в контексті цілого і відтворюють специфічний ефект акумуляції взаємодіючих елементів
Системні зв'язки	Проблема взаємозв'язку розглядається, переважно, як взаємозв'язок компонентів всередині системи	Вивчає сукупність внутрішніх та зовнішніх взаємозв'язків системи	Визначає специфічний ефект акумуляції творчих потенцій соціуму й перетворення його в інфодинамічну машину, що витягає із природного оточення величезну корисну енергію

Джерело: власні дослідження, адаптовано [2].

Головним інструментом синтелектичного моделювання ми обрали гештальтну конструкцію, що побудована

на нашій теоретичній уяві та поєднанні принципів гештальтології: схожість, близькість, суміжність, замкнутість, що формують головний інструмент цілісності – холізм (Х. Еренфельс, В. Кьолер, М. Вертгеймер та ін.).

Гештальт-підхід з'явився на стику культурних епох, що знаменують трансформацію багатьох областей знання. У другій половині минулого століття епоха модерна з характерними для неї раціоналізмом і вірою в об'єктивність змінилася епохою постмодерна, відмінною рисою якої було заперечення якої б то не було об'єктивної реальності. Таким чином, гештальт-підхід виявився в авангарді постмодерністської революції. Визначення місця гештальтів в сучасній культурі та науці одна з найскладніших і суперечливих проблем пов'язаних з питанням про їх приналежність до якої-небудь з відомих сфер життєдіяльності людини.

Поняття гештальт *Gestalt* (нім.) – це фігура, образ бачення, уява, контур рельєфності, цілісності (рис. 1).

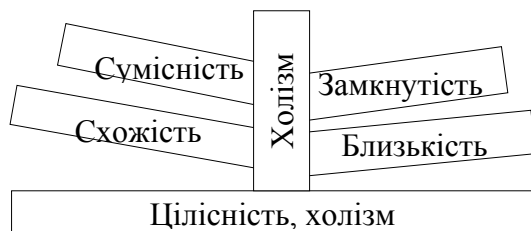

Рис. 1. Дерево гештальту

Джерело: Х. Еренфельс, В. Кьолер, М. Вертгеймер

Характерно виражений у статті Х. Еренфельса «Про якість функції», В. Кьолера «Фізичні гештальти у неспокої і стаціонарному стані», розробки Фредеріка і Лаури Перлз у галузі психології засвідчують, що гештальт – це цілісний образ (уява) будь-якої структури, що практично не виводяться з компонентів, які її утворюють, а сам гештальт

– це просторово-наочна форма предметів (явищ, схем, подій), що сприймаються, чії властивості неможливо зрозуміти сумуванням властивостей їх частин. Основними принципами гештальту є холізм. Цілісність сприйняття і його впорядкованість досягається завдяки наступним принципам: близькість (стимули розташовані поряд, мають тенденцію разом), схожість (стимули, схожі за розмірами, формою тощо, мають тенденцію сприйматись разом), замкнутість (відображає тенденцію завершувати фігуру так, щоб вона мала нову форму), суміжність (близькість стимулів в часі і просторі; суміжність може обумовлювати сприйняття, коли одна подія викликає іншу).

На основі таких принципів сконструйовано стержневий гештальт ноосферної економіки (рис. 2).

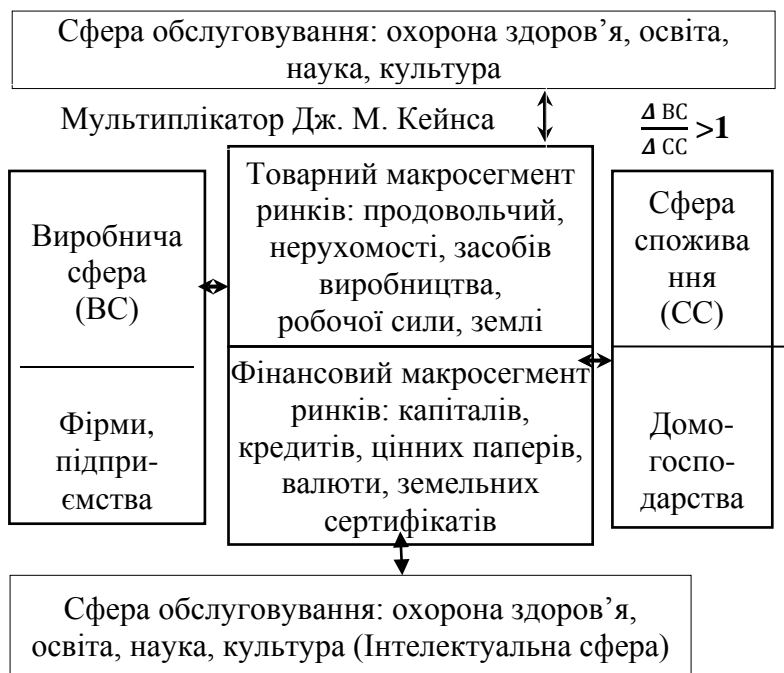

Рис. 2. Стержневий гештальт (образ) системи ноосферної економіки

При формуванні гешталту (образу, уяви) інтелектуальної макроекономіки за її основу і вершину взято інтелектуальний сектор (охорона здоров'я, освіта, наука, культура). В центральній частині – ринок, врівноважений товарним і фінансовим макросегментами, а умови функціонування – мультиплікатор рівноваги, «локомотивом» якої є інститути держави [2], через залучення інвестицій в інноваційний розвиток [3], згідно постулатів синергетики, переважно зовнішніх, як ознака посилення взаємодії із зовнішнім середовищем і, зокрема, за визначеним вектором гуманістичним європейським світом [3].

На торсіонних полях мислення та логічних процесів матеріалізації і дематеріалізації енергії ми запропонували логограму формування ментально гешталту Провидіння (рис. 3).

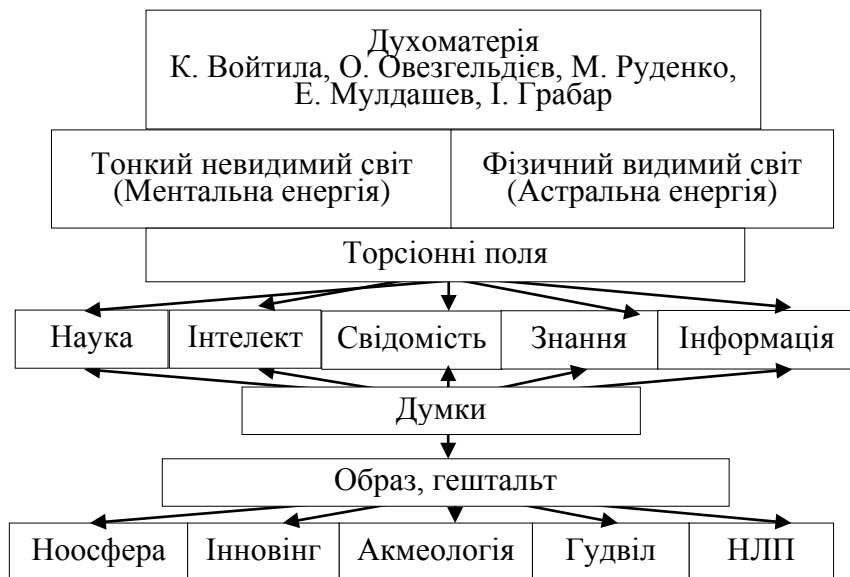

Рис 3. Логограма формування ментального ноогешталту Провидіння

Ноогештальт Провидіння – ментально (інтелектуально) сконструйований образ, що відображає безкінцеві процеси матеріалізації і дематеріалізації (перетворення) ментальної енергії (мегачастотної, невидимої) в фізичну.

Ґрунтуючись на дослідженні матеріальності невидимої енергії та виявлення сутності Провидіння, сформованої ще в уяві античних вчених та релігійних діячів, ми запропонували загальний ноогештальт Провидіння, що ґрунтується на єдності Віри, Волі, Доля та основі Розуму і Добра народжують Майбутнє (рис. 4).

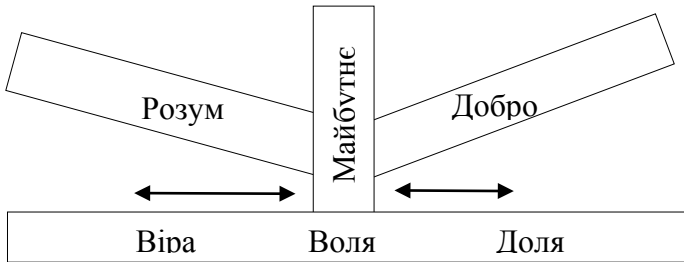

Рис 4. Ментальний Гештальт Провидіння

На нашу думку, сформований ноогештальт Провидіння сприятиме в передбаченні оптимістичного майбутнього, успіхам в творчій діяльності, досягненню інновінгу та акмеології, забезпеченню гудвілу підприємств і фірм, активізуватиме керівну діяльність на основі використання нейролінгвістичного програмування (НЛП).

Висновки та пропозиції. Застосування макроекономічних моделей ноосферної інтелектуальної економіки, де за вершину і онову взято інтелектуальний сектор, визначено стержневим гештальтом мультиплікатор Дж. М. Кейнса, що передбачає мультиплікацію (збільшення зверх одиниці) в темпах суспільного виробництва і темпів суспільного споживання, як довантаження постійно зростаючого споживчого попиту в

макроекономічній рівновазі. На наш погляд, застосування гештальтної методології наближує до більшої достовірності таких моделей.

Майбутнє за новою орієнтацією соціально-економічного синтелектичного мислення, в розробці ноосферних макроекономічних моделей, де за основу макросистем запропонована активізація інтелектуальної сфери (охорона здоров'я, наука, освіта й культура) макроекономіки.

Усвідомлення соціо-психологічної і релігійної категорії ноогештальту Провидіння має першочергове значення для формування оптимістичної поведінки лідерів і їх передбачення майбутнього.

Список використаних джерел

1. Ходаківський Є. І. Психологія управління: підручн. 4-те вид. перероб. та доп. / Є. І. Ходаківський, Ю. В. Богоявленська, Т. П. Грабар. – К.: «ЦУЛ», 2014. – 488 с.
2. Сорос Дж. Криза глобального капіталізму. Відкрите суспільство під загрозою / Дж. Сорос. – К.: Основи, 1999. – С. 148.
3. Литвинчук И. Л. Государственное регулирование инновационного развития аграрного сектора экономики / И. Л. Литвинчук // Eastern-European Scientific Journal (Gesellschaftswissenschaften): Düsseldorf (Germany): AurisVerlag. – 2013. – Vol 2. – P. 37–38 (DOI 10.12851/EESJ201304ART 8).
4. Ходаківський Є. І. Синергетика та гештальти кооперації: брошура / Є. І. Ходаківський. – Житомир: ЖНАЕУ, 2015. – 31 с.
5. Канигін Ю. М. Фізична економія: (Енергія історичного прогресу) / Ю. М. Канигін, В. І. Кушерець. – Київ: Знання України, 2016. – 47 с.